

נובמבר 2019

משולחנו

בית הפלמ"ח

בחודש נובמבר הגיעו לבית הפלמ"ח 7,611 מבקרים ומבקרות!
נראה שחוץ מהחורף כולם הגיעו: חיילים, תלמידי תיכון, אזרחים ותיקים, פלמ"חניקים,
שלל הרצאות וימי עיון. אין ספק שזה היה אחד החודשים הפוריים!

קבלו מעט מרגעי השיא של החודש האחרון:

תמונת החודש:

שלושה תינוקות
בוכים נשארו עם
סבא מחוץ
לתצוגה. היו אלה
מפקדי מג"ב
שנחלצו לעזרתו.

ערב לציון כ"ט בנובמבר

בתמונה: המחזאי והסופר יהושע סובול

את ערב כ"ט בנובמבר הקדשנו לנרטיב אחר: המחזאי והסופר יהושע סובול דיבר על התיאטרון של ההיסטוריה. לטענתו, מרבית הסכסוכים המקומיים ניזונים מגורם חיצוני (שלישי) בניגוד לאינטרס הקיומי שלהם. במקרה של הסכסוך היהודי-ערבי הוא הציע לבחון את הפשיזם כגורם שהזין בשנות השלושים את המרחב בכלל ואת החברה הפלסטינית בפרט.

פרופ' יגאל עילם דיבר על המתנגדים לתכנית החלוקה בקרב הישוב היהודי. הרצאתו נפתחה בטענה: "אין קל מזה: כולם התנגדו!". את עיקר דבריו הקדיש לפרגמטיזם שהניע את הנהגת היישוב על אף משאלות הלב, ולשאלות החלוקה וגבולות המדינה - שהציונות מעולם לא הכריעה לגביהן.

את ההפוגות המוזיקליות סיפק הזמר נתן סלור. מי שלא היה הפסיד!

בתמונה: פרופ' יגאל עילם

סמינר "לחיי הספינות שבדרך"

כ-100 שומעים מגיעים למפגשי הקורס "לחיי הספינות שבדרך" העוסק במפעל ההעפלה. מכיוון שהיריעה קצרה מכדי להביא לכם את ההרצאות כולן, קבלו אנקדוטה אחת מכל מרצה (בהכרח לא החשובות, אלא כאלו שצדו את אזננו):

"פגז אחד של הבריטים על אוניית המעפילים היה מחסל את מפעל ההעפלה. אבל הפגז הזה לא נורה. פחדו מהים הסוער, מתקלות- אבל לא מפגז של הבריטים".
פרופ' אביבה חלמיש בהרצאת הפתיחה "ההעפלה: דרמה מדינית ואנושית"

"במשפטי נירנברג נאסר על יהודים להעיד, כי הסנגור טען שיהודים תמיד מגזימים..."
פרופ' חנה יבלונקה בהרצאתה "שעת האפס - ניצולי השואה, היום שאחרי"

"ליל האווירונים של אצ"ל היה פעולה צבאית פנטסטית! מהלומה אדירה!" (שמחנו לפרגן לפורשים...)
תא"ל (מיל) ניר מאור "הכוחות הימיים הבריטיים במאבקם בהעפלה"

רבין

כמו בכל נובמבר, המחצית הראשונה של החודש הוקדשה ליצחק רבין. באי המוזיאון כולם והתלמידים בפרט, שמעו על מפקד חטיבת הראל, קצין המבצעים של חזית הדרום, שמסמן את כל מה שיפה בפלמ"ח.

המצלמה צדה רגע יפה של תלמידי קריית חינוך למדעים רחובות הלומדים על רבין ב"אוצר התמונות" עם המדריכה תמרה.

בוקר יגאל אלון

במסגרת הסמינר "דמויות מפתח במלחמת העצמאות" בהובלת העמותה להיסטוריה צבאית, הקדשנו בוקר למפקד הפלמ"ח יגאל אלון.

נשאו דברים האלופים אלעד פלד, שייקה גביש ועמוס חורב. הרצו: פרופ' אלון קדיש, ד"ר אנה בושרי, וקרוב המשפחה הדר דור און.

אנחנו בוחרים להביא לכם מדבריו של יגאל עצמו על הפלמ"ח:

"עם סיומו של הספר רשאי הקורא לשאול: ובכן, מה היה, בעצם, הפלמ"ח? האם היה תנועת נוער חלוצית-התיישבותית, או ארגון צבאי? האם היה מסגרת לשירות-חובה שאורגנה ביזמת מוסדותינו הנבחרים, או תנועת שחרור מתנדבת ועצמאית? האם היה זה צבא מקצועי, סדיר, במהותו או חיל-פרטיזנים? שמא צבא עממי ששורותיו פתוחות לכל צעיר ואולי חיל-מחץ של נבחרים? במידה שרשאי אחד מן המחנה להוציא משפט על מפעל הקרוב לליבו ביותר, אתיר לעצמי לומר, כי לאמיתו של דבר, היה הפלמ"ח, בעצם מהותו, פרי מזיגה של כל היסודות הללו. לכאורה, נראים יסודות אלה נוגדים ואולם, מכוחה של מזיגתם המוצלחת, נעשה הפלמ"ח לכוח מיוחד במינו, אשר עמד בשליחותו כפי שעמד."

לקראת בגרויות החורף בהיסטוריה הגיעו תלמידים רבים משכבת י"א. המטרה היתה להוציא את הסיפור מספרי ההיסטוריה ולהפוך אותו לחוויה משמעותית. בנוסף לתצוגות המוזיאון הכין צוות ההדרכה סדנת חקר המשלבת שימוש באינסטרקטור ובאלבומי "אוצר התמונות".

חברי הפלמ"ח הוותיקים גויסו גם הם למאמץ וענו באומץ לשאלות שהכינו התלמידים במתכונת התכנית "סליחה על השאלה". בתום המפגשים הקיפו התלמידים את הפלמ"חניקים לדקות ארוכות של שיחה בלתי פורמלית. הרי לא כל יום יוצא לתלמיד לפגוש את ההיסטוריה פנים אל פנים.

536 אזרחים ותיקים ביקרו החודש ללא תשלום במסגרת "חודש הגמלאי". בפלמ"ח "הזקן" נחשב כתואר אצולה שיוחד למפקד יצחק שדה, בינתיים נשחק זוהרו של המותג, אבל אנחנו יודעים שהחודש יותר משלימדנו – למדנו. שמחנו לארח.

רגע קטן של נחת: יהודה גולן, סבא רבא פלמ"חניק חבר הכשרת "מגשימים". מדריך את הנינים. נהננו.

החודש עמד בסימן שיח בין דורי -
מאות תלמידים זכו לשוחח עם חברי פלמ"ח "בגודל טבעי". הם שאלו שאלות,
לעיתים קשות והקשיבו רוב קשב לתשובות שגם הן לא תמיד היו פשוטות. הייתה
חווייה מרגשת ללוות את רגעי העברת המקל:

האלוף (במיל') שייקה גביש
עם מכינת עין פרת

שאל ארלוזורוב עם תלמידי
תיכון אורט קריית מוצקין

צבי כהן עם חטיבת יובלים
אור יהודה

ברוך תירוש (בוטרוס) עם
תלמידי תיכון היוכל הרצליה

דבר המשורר

לקראת הערב "גם האגרוף היה פעם כף יד פתוחה ואצבעות" שייערך ב 15 בדצמבר, הבאנו לכם את שירו של יהודה עמיחי - "הבלדה על השיער הארוך והשיער הקצר" נסו לא לזמזם בזמן הקריאה... להזמנת כרטיסים היעזרו בקישור:

<https://forms.gle/Kz7QjwunQKXjMfT7A>

שיערו גולח כשבא למחנה,
שיערה נשאר ארוך ובלי מענה
"אינני שומע אותך ברעש הגובר."
שיערך הארוך, נערה, שיערך הקצר.

כל הקיץ התאמנו פרחים לפרוח,
בתוך האדמה הסבלנית וצברו כוח.
"חזרתי אלייך. אבל הייתי אחר"
שיערך הארוך, נערה, שיערך הקצר.

הרוח שיברה את העץ, העץ את הרוח
היו להם הרבה אפשרויות ומעט זמן לנוח.
"הגשם יורד, בוא הביתה מהר."
שיערך הארוך, נערה, שיערך הקצר.

העולם היה להם, כדיבור לא-ישיר,
לא נוגע בהם. לאט החלו לשיר.
כיוונתי שעוני: "מתי אתה חוזר?"
שיערך הארוך, נערה, שיערך הקצר.

אחר כך שתקו, כצעדים מתרחקים.
השמים נפתחו. נסגרו ספרי החוקים,
"מה את אומרת?", "מה אתה אומר?"
שיערך הארוך, נערה, שיערך הקצר.

100 שנה להקמת ארגון ה"הגנה"

סמינר 100 שנות ביטחון – אירועים מרכזיים

יום עיון משותף עם חברי עמותת דור הפלמ"ח וארגון חברי ה"הגנה"

ברכות:

- אלוף (מיל') שייקה גביש, יו"ר עמותת דור הפלמ"ח
- תא"ל (מיל') ברוך לוי, יו"ר ארגון ה"הגנה"

בתוכנית:

- דברי פתיחה - אל"מ (מיל') ד"ר בני מיכלסון, יו"ר העמותה הישראלית להיסטוריה צבאית
- מה הייתה ה"הגנה" ומי הקים אותה? – פרופ' יגאל עילם
- זאב ז'בוטינסקי וארגון ההגנה- פרופ' אריה נאור, ראש הועדה האקדמית של מכון ז'בוטינסקי
- פרשת תל חי – ד"ר ניר מן

יום חמישי, י"ד בכסלו תש"ף, 12.12.2019

בין השעות 10:00-13:30

עלות הכניסה: 60 ₪, חיילי צה"ל במדים- הכניסה חופשית

לבירורים נוספים: יוסי פוגל 052-2599004

רא"ל יעקב דורי - הרמטכ"ל הראשון

אנשי מפתח במלחמת העצמאות – מפגש מס' 2

בתוכנית:

- יעקב דורי – מהגדוד העברי לרמטכ"ל צה"ל – ד"ר מרדכי נאור, חוקר וכותב הביוגרפיה של יעקב דורי.
- יעקב דורי כאיש משפחה – פרופ' איתנה פדן, בתו של יעקב דורי.

יו"ר ומנחה- מודי שנר.

יום שלישי, י"ב בכסלו תש"ף, 10.12.2019

בין השעות 10:00-13:00

עלות הכניסה: 60 ₪

לבירורים נוספים: יוסי פוגל 052-2599004

